

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-508-5-122>

Шиман Катерина, доктор філософії (PhD)

ДО ПИТАННЯ СПІВВІДНОШЕННЯ ПОНЯТЬ «МИСТЕЦТВО-ТА-ТЕХНОЛОГІЇ» ТА «МЕДІА-АРТ»

Ключові слова: мистецтво та технології, медіа-арт, нові медіа, сучасне мистецтво, сучасні технології, мистецтво, термінологія.

Shyman Kateryna, artist, PhD., NGO “Lavra Art Studios”

THE RELATION OF TERMS “ART-AND-TECHNOLOGY” AND “MEDIA ART”

Abstract. The specific, classification and features of interpreting of the terms “Art-and-Technology” and “Media Art” can help us to use correct terminology. It facilitates conveying the exact meaning of Ukrainian contemporary art.

Key words: Art-and-Technology, Media Art, New Media, Contemporary Art, Modern Technologies, Art, Terminology.

Митці часто апробовують новітні засоби та технології, використовуючи їх у своїй творчій практиці. Не винятком став і період другої половини ХХ ст., коли американський художник та дослідник Отто Пієне (Otto Piene) запропонував термін «мистецтво-та-технології» («Art-and-Technology»). Він визначав його як «мистецтво, яке є результатом «інкорпоративних» внесків мистецтва, науки і техніки, або, краще сказати, художників, учених та інженерів (додавши сюди промисловість, бізнес, уряд тощо)».

Окрему увагу привертає його умовна класифікація мистецтва, якою послуговувались й інші європейські дослідники. Класифікацію О. Пієне можна характеризувати як умовний розподіл мистецтва «за поколіннями». Зокрема, це: 1) «механічне покоління» (роботи таких митців як Марсель Дюшан (Marcel Duchamp), Олександр Колдер (Alexander Calder); 2) «електричне покоління» (творчість Ласло Мохой Надь (Laszlo Moholy-Nagy), Томаса Уїлфреда (Thomas Wilfred) та послідовників «кінетичного мистецтва»); 3) «мультимедійне покоління», яке інтегрує електронні носії та інструменти, наприклад, у «змішані» форми (виразними представниками є Стен Ван Дер Бек (Stan VanDerBeek) та його світлові проєкції, відео, комп'ютерна графіка; Нам Джун Пайк (Nam June Paik) та його використання телевізорів, відео-скульптура, ефірне мистецтво) та «мультимедіа віртуальної реальності» (роботи Катерини Шиман, Діани Факш).

Варто зауважити, що поняття «мистецтво-та-технології» в українських мистецтвознавчих дослідженнях не набуло широкого розповсюдження.

Активнішого вживання набрав термін «медіа-арт». Термін «медіа» (англ. Media) походить від лат. «medium» – «посередник», «середина». У кембріджському словнику «media» також визначається як «газети, журнали, телебачення, радіо – все це розглядається як загальна група».

У зв'язку з розвитком мережі Інтернет, що випало на середину 1990-х років, суспільство активно почало користуватись соціальними мережами. Сполучення мистецтва та технологій і медійної складової практично сформувало медіа-арт. Такі нові можливості сприяли динамічному та масовому поширенню творчих проявів митців.

Практично термін «медіа-арт» прийшов на зміну «мистецтву-та-технологіям». Окрім того, розвиток надшвидкими темпами самих медіа окреслив межу переходу від попередніх форм медіа культури до нових. Окрему увагу віддатак привертає і поняття «нові медіа».

Отже, важливим є розрізнити поняття «мистецтво-та-технології» та «медіа-арт», адже вони не є тотожними. Це дозволяє переходити до інших похідних (або не похідних) категорій та використовувати їх більш контекстно.